

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Iranin tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Veronika Honkasalon /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 605/2022 vp:

Miten Suomi voisi aktiivisesti tukea Iranin demokratiakehitystä, kansalaisyhteiskuntaa ja ihmisoikeuspuolustajia tällä hetkellä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi nostaa ihmisoikeuskysymyksiä esille säännöllisesti osana kahdenvälisiä suhteita, EU:n kautta ja monenvälisen toiminnan kautta kansainvälisillä foorumeilla kuten YK:ssa, Euroopan neuvostossa ja Etyjissä. Suomi nostaa ihmisoikeuskysymyksiä esille myös yhteistyössä muiden maiden kanssa (mukaan lukien Pohjoismaat ja Baltian maat).

Suomi on ottanut aktiivisesti kantaa Iranin tilanteeseen. Suomi on, kuten useat muut valtiot, vaatinut Mahsa Aminin kuoleman riippumatonta tutkintaa ja korostanut oikeutta rauhanomaiseen mielenosoitukseen. Emme hyväksy Iranin viranomaisten väkivaltaista vastausta mielenosoitukseen, mikä on johtanut lukuisiin kuolemantapauksiin ja ihmisoikeusloukkauksiin. Suomi on tuonut esille kantansa sekä kahdenvälisesti että monenkeskisen yhteistyön kanavien kautta. Kahdenvälisesti Suomi on ottanut asian esiin myös korkealla tasolla, muun muassa Tasavallan presidentin tavatessa Iranin presidentin New Yorkissa YK:n yleiskokousviikon yhteydessä 21.9., sekä ulkoministereiden välisissä keskusteluissa.

Suomi osallistuu Iranin ihmisoikeustilanteesta käytävään keskusteluun myös YK:n ihmisoikeusfoorumeilla, ja on tukenut Iranin ihmisoikeustilannetta koskevia päätöslauselmia, joissa myös kansalais- ja poliittiset oikeudet sekä ihmisoikeuspuolustajien tilanne ovat olleet kattavasti esillä. Iranin heikentyvästä ihmisoikeustilanteesta järjestettiin 24.11.2022 YK:n ihmisoikeusneuvoston erityisistunto, jonka järjestämistä Suomi tuki. Erityisistunnossa ihmisoikeusneuvosto hyväksyi päätöslauselman, jolla perustetaan uusi itsenäinen tutkimusmekanismi (Fact-Finding Mission, FFM) kokoamaan ja analysoimaan tietoa Iranin mielenosoittajiin, erityisesti naisiin ja lapsiin, kohdistuvista ihmisoikeusloukkauksista. Suomi osoitti erityistä tukea tutkimusmekanismin mandaatille kanssasuosittamalla päätöslauselmaa ensimmäisten jäsenmaiden joukossa.

Suomi on Freedom Online Coalitionin jäsen ja toimii järjestön johtoryhmässä. Suomi tukee järjestön työtä vapaan, avoimen ja turvallisen internetin eteen. FOC on vaatinut Irania kunnioittamaan kansainvälisiä sitoumuksiaan, kuten kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta, sekä lopettamaan internet-sulut, kunnioittamaan kokoontumis- ja sananvapautta, sekä sallimaan kansalaisilleen vapaan tiedonkulun ja turvallisen mahdollisuuden verkkoviestintään. Lisäksi Suomi on mukana medianvapautta ja journalistien turvallisuutta edistävässä Media Freedom Coalition (MFC) -yhteistyössä, jonka puitteissa annetaan yhteislausuntoja eri maiden lehdistönvapauden tilasta ja journalistien tilanteesta, mukaan lukien Iranissa.

Suomi arvostaa ihmisoikeuspuolustajien työtä ja tuomitsee heihin kohdistuvan väkivallan. Suomen ulkomaanedustustot osallistuvat aktiivisesti EU:n ihmisoikeustoimintaan ja käyvät vuoropuhelua asemamaidensa viranomaisten kanssa. Suomi toimii aktiivisesti ja aloitteellisesti myös alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä ihmisoikeuspuolustajien ja kansalaisyhteiskunnan aseman ja osallistumismahdollisuuksien vahvistamiseksi. Ulkoasiainhallinnon päivitetty ohjeet ihmisoikeuspuolustajien tukemiseksi ohjaavat ministeriön ja edustustojen toimintaa tässä työssä.

Helsingissä 16.12.2022

Ulkoministeri Pekka Haavisto